

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЗБІРНИК ТЕЗ
ТА ПОСТЕРНИХ РОБІТ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДІАГНОСТИКИ ТА
ЛІКУВАННЯ ВНУТРІШНІХ ХВОРОБ
НА ПРИКЛАДІ КЛІНІЧНОГО ВИПАДКУ»**

(березень 2024 року)

ХАРКІВ – 2024

Майстрович Я.Ю., Світлицька О.А.	71
АКТУАЛЬНІСТЬ РОЗВИТКУ КОМПЕТЕНЦІЙ СІМЕЙНОГО ЛІКАРЯ В СПІВПРАЦІ З ВУЗЬКОСПЕЦІАЛІЗОВАНИМИ ФАХІВЦЯМИ ДЛЯ ПЛІДНОЇ ДІАГНОСТИКИ ТА ВЕДЕННЯ ПАЦІЄНТА ЗІ ЗЛОЯКІСНИМ НОВОУТВОРЕННЯМ НА ФОНІ АНАТОМІЧНОЇ АНОМАЛІЇ	76
Рудіченко В.М., Гиндич А.А., Рейзін Д.В., Рейзін В.І., Уліщенко В.В., Торпан В.В.	76
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК ЛІКУВАННЯ ХВОРОЇ НА ШЕМІЧНУ ХВОРОБУ СЕРЦЯ У ПОЄДНАННІ З ПОСТМЕНОПАУЗАЛЬНИМ ОСТЕОПОРОЗОМ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМБІНОВАНОЇ СХЕМИ ТЕРАПІЇ	79
Стецюк І.О.	79
ПОСТЕРНА СЕКЦІЯ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КАРДІОЛОГІЇ	83
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК ЛІКУВАННЯ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КОМБІНАЦІЇ АНТИГІПЕРТЕНЗИВНИХ ПРЕПАРАТІВ	84
Керезвас В.С., Молодан В.І.	84
СИНДРОМ ДРЕССЛЕРА-СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХ ЇЇ ПОДОЛАННЯ	85
Носик О.О.	85
ТРОМБОЛІТИЧНЕ ЛІКУВАННЯ У ПАЦІЄНТІВ З ТЕЛА З НЕСТАБІЛЬНОЮ ГЕМОДИНАМІКОЮ ТА ВИСОКИМ РИЗИКОМ ЛЕГЕНЕВОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ	86
Олейнік В.Г.	86
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК ВТОРИННОЇ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ У ХВОРОЇ В ПІСЛЯПОЛОГОВОМУ ПЕРІОДІ	87
Рудченко К.О.	87
СИНДРОМ «РОЗБИТОГО СЕРЦЯ» АБО ХВОРОБА ТАКОЦУБО: КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК	88
Русанова А.І.	88
ІНФАРКТ МІОКАРДА З НЕОБСТРУКТИВНИМ УРАЖЕННЯМ КОРОНАРНИХ АРТЕРІЙ	89
Сєда О.І.	89
СУЧАСНА СТРАТЕГІЯ ЛІКУВАННЯ ЛЕГЕНЕВОЇ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ НА ПРИКЛАДІ КЛІНІЧНОГО ВИПАДКУ	90
Слинько С.С.	90
РАЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ВТОРИННОЇ АРТЕРІАЛЬНОЇ ГІПЕРТЕНЗІЇ	91
Шаршава А.В.	91
ЗАСТОСУВАННЯ ЛЕВОСИМЕНДАНУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ ГОСТРОЇ СЕРЦЕВОЇ НЕДОСТАТНОСТІ У ПАЦІЄНТІВ З ГОСТРИМ ІНФАРКТОМ МІОКАРДА: КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК	92
Шишко Д.О.	92
ПОСТЕРНА СЕКЦІЯ: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЇ	93
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК ХРОНІЧНОГО ЕРОЗИВНОГО ГАСТРИТУ В СТАДІЇ ЗАГОСТРЕННЯ	94
Блажко В.В.	94
ДЕКОМПЕНСОВАНИЙ ЦИРОЗ ПЕЧІНКИ. ПЕЧІНКОВА ЕНЦЕФАЛОПАТІЯ, ІНДУКОВАНА ДІУРЕТИКАМИ	95
Ільченко Т.Р., Молодан В.І.	95
НЕСПЕЦИФІЧНИЙ ВИРАЗКОВИЙ КОЛІТ, ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОРТИКОСТЕРОЇДІВ ТА ПРЕПАРАТІВ АМІНОСАЛІЦИЛОВОЇ КИСЛОТИ	96
Ільченко Т.Р., Молодан В.І.	96

лікаря та хірурга та консультація онколога в Київському міському онкоцентрі.

Висновки: Описаний клінічний сценарій пацієнтки М. є доречним для демонстрації під час практичних занять на додипломному та післядипломному етапах державною та англійською мовами. Важливою складовою успішного лікування раку є залучення психологічних аспектів захворювання, що передбачає співпрацю між лікарями різних спеціальностей. У веденні пацієнтки брав участь лікар загальної практики-сімейної медицини через необхідність контролю стану, корекції медикаментозних призначень, психологічного консультування та продовження програми ведення хворої з урахуванням організації онкологічного нагляду.

КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК АДДИСОНОВОГО КРИЗУ В ПІЗНЬОМУ ПІСЛЯОПЕРАЦІЙНОМУ ПЕРІОДІ У ПАЦІЄНТКИ З СИНДРОМОМ ПЦЕНКО-КУШИНГА ТА РЕЗИСТЕНТНОЮ АРТЕРІАЛЬНОЮ ГІПЕРТЕНЗІЄЮ

Майстрович Я.Ю., Світлицька О.А.

Запорізький державний медико-фармацевтичний університет,

ННМЦ «Університетська клініка», м. Запоріжжя, Україна

Науковий керівник: д.мед.н., проф. Колесник М.Ю.

Актуальність. Артеріальна гіпертензія (АГ) – одне з найбільш розповсюджених захворювань в усьому світі. В переважній більшості випадків гіпертензія носить первинний характер і лише у 5% – вторинний. Зважаючи на загальну поширеність гіпертонії в популяції, навіть ці 5% – це сотні тисяч пацієнтів, яким своєчасне виявлення та лікування причини гіпертонії дозволить зберегти працездатність та подовжити тривалість життя. У значній кількості випадків вторинні (симптоматичні) гіпертензії мають резистентний неконтрольований перебіг та стають причиною для детального

діагностичну пошуку. Синдром Іценко-Кушинга – одна з провідних причин ендокринних гіпертензій, який в певних випадках може мати хірургічне лікування. Внаслідок цього можуть розвинути такі ускладнення, як Аддісонові кризи.

Мета - продемонструвати послідовність клініко-діагностичних та лікувальних заходів при синдромі Іценко-Кушинга (на фоні поєданого перебігу з есенціальною АГ), ускладненого Аддісоновим кризом в пізньому післяопераційному періоді.

Клінічний випадок. 05.10.20 р. пацієнтка А., 51 рік, звернулась зі скаргами на підвищення артеріального тиску (АТ) до 200/100 мм рт. ст. (адаптована до 140/90 мм рт.ст.) на фоні регулярного прийому фіксованої комбінації периндоприлу/індапаміду/амлодипіну 8/2,5/10 мг на добу. Відзначає збільшення маси тіла, неможливість схуднути при дотриманні правил збалансованого харчування. Анамнез захворювання: АГ з 2010 р., впродовж тривалого часу цифри АТ зберігались в межах цільових на фоні подвійної гіпотензивної терапії (периндоприл/індапамід, 8/2,5 мг). Останні 3-4 роки – прогресування захворювання (стрімке збільшення маси тіла, зниження ефективності базисної гіпотензивної терапії). З лютого 2020 року отримує фіксовану комбінацію периндоприлу/індапаміду/амлодипіну 8/2,5/10 мг на добу. Анамнез життя: В підлітковому віці – дифузний зоб. Пацієнтка палить понад 20 років, 1 пачку на добу. Сімейний анамнез: за ендокринною патологією не обтяжений, гіпертонічна хвороба у матері. Об'єктивно: Вага – 91 кг, зріст – 1,67 м, індекс маси тіла – 32,6 кг/м². Підшкірно-жирова клітковина розподілена переважно в області верхньої половини тулуба, шийного відділу хребта. Шкіра: стрії не виявлені, на обличчі – плетора. Діяльність серця ритмічна, АТ 160/100 мм рт.ст. З боку органів дихання, шлунково-кишкового тракту патологія не виявлена. Щитовидна залоза без особливостей. З метою виключення симптоматичної гіпертензії ендокринного генезу проведено дообстеження: 1). Діагностика первинного гіперальдостеронізму: від 09.10.20 Активність реніну плазми – 2,27 пг/мл (N

2,13-58,78); Альдостерон – 49,8 пг/мл (N 40-310); АРС – 2,1 (N < 30); К⁺ - 4,1 ммоль/л (N 3,5-5,1). 2). Діагностика ендogenous гіперкортицизму: від 10.10.20 Мала дексаметазонова проба (1 мг): Кортизол – 13,3 мкг/дл (N – зниження в ході навантаження < 5 мкг/дл). Від 17.10.20 АКТГ – 6,0 пг/мл (N 7,2-63,3). Комп'ютерна томографія (21.10.20): КТ-ознаки аденоми лівого наднирника, аденом багатих ліпідами обох наднирників. 3). В ході дообстеження порушення функції щитовидної залози було виключено. З урахуванням результатів дообстеження був визначений наступний діагноз: Синдром Іценко-Кушинга. Кортикостерома лівого наднирника (?). Нодулярна гіперплазія обох наднирників. Симптоматична артеріальна гіпертензія II стадії, 3 ступеня, дуже високий ризик. Ожиріння I ступеня (ІМТ=32,6 кг/м²). Пацієнтка направлена на консультацію до ендокринного хірурга. 16.11.20 р. проведена лапароскопічна адреналектомія ліворуч. Патогістологічне заключення: аденокортикальна аденома наднирника. Післяопераційний період. З 20.11.20 знаходилась на амбулаторному лікарняному під спостереженням хірурга. З 01.12.20 підвищення температури до 38,1⁰С, загальна слабкість, пропасниця. Поступово вищеперераховані скарги прогресували, з 09.12.20 з'явилися відчуття «дискомфорту» в області живота, нудота, періодично блювання, схильність до гіпотонії. До ендокринолога не зверталась. 10.12.20р. 08:35 госпіталізована до відділення мультимодальної патології ННМЦ «Університетська клініка». З моменту госпіталізації призначено цефтріаксон в добовій дозі 4 г. Об'єктивно: загальний стан тяжкий. Температура тіла 38,2⁰С. Шкіра: чиста, темного забарвлення, тургор знижений. Діяльність серця ритмічна, тони приглушені. АТ 90/60 мм рт.ст. ЧСС – 90 уд/хв. Над легеньми: дихання везикулярне, хрипів немає. Живіт безболісний. Фізіологічні випорожнення не порушені. 10.12.20 09:10 Сіто! Консультація ендокринолога. Діагноз: Стан після оперативного лікування (16.11.20 – лапароскопічна адреналектомія зліва з приводу кортикостероми). Нодулярна гіперплазія правого наднирника. Suspicio! Гостра наднирникова

недостатність. Рекомендовано: 1. Інтенсивне спостереження медичного персоналу. У разі вживання їжі per os – збільшити вміст натрію хлориду. 2. До початку лікування глюкокортикостероїдами (ГКС) забір крові на: кортизол; електроліти; альдостерон; ренін. 3. Ультразвукове дослідження заочеревного простору; рентген органів грудної порожнини. 4. Консультація хірурга. 5. Солу-кортеф (до отримання результатів лабораторного обстеження) 100 мг в/в кожні 6-8 годин. За відсутності останнього дексаметазон 4-8 мг в/в 1 р/д, з подальшим переходом на гідрокортизон гемісукцинат (можливе введення гідрокортизона ацетата, але тільки в/м). 6. Інфузія сольових ізотонічних розчинів (NaCl 0,9%) до 2-3 л/д. Лабораторно: Кортизол крові: від 10.12.20 – 365 нмоль/л; від 14.12.20 – 356 нмоль/л (N 138-690). Рівень альдостерону, реніну, калію крові від 10.12.20 – в межах референтних значень. Лікування. Після однократного в/в введення дексаметазону 8 мг – суттєве покращення загального самопочуття, підвищення АТ до 120/80, зменшення диспептичних проявів, у пацієнтки з'явилося бажання випалити сигарету. З 12.12.20 переведена на в/м введення гідрокортизону ацетату з поступовим зниження дози з 400 мг/д (по 100мг 4р/д) до 100 мг/д (по 25мг 4 рази) на 4-ту добу. 14.12.20 р. переведена на пероральний прийом преднізолону: Зранку – 10мг, о 12:00 – 5 мг. 31.12.20 Пацієнтка виписана з відділення з поліпшенням: температура не підвищувалась з 2-го дня антибіотикотерапії, зменшилась слабкість, диспептичні прояви не рецидували. З 18.12.20 зафіксовано підвищення тиску до 160/100 мм рт.ст., відновлено прийом гіпотензивної терапії (фіксована комбінація периндоприлу/індапаміду/ амлодипіну 4/1,25/5мг). Заключний клінічний діагноз: Післяопераційна хронічна наднирникова недостатність, середнього ступеня тяжкості. Аддісоновий криз (від 10.12.20) на тлі інтеркуррентного інфекційного захворювання. Стан після оперативного втручання (16.11.20 – лапароскопічна адреналектомія зліва з приводу кортикостероми). Нодулярна гіперплазія правого наднирника. Артеріальна гіпертензія II стадії, 2 ступеня, високий додатковий ризик. Ожиріння I ст.

(31,2 кг/м²). Подальше амбулаторне спостереження. Доза преднізолону поступово зменшувалась, з повною відміною через 2 місяці. Пацієнтка відзначала зниження маси тіла на 25 кг за 6 місяців без зміни звичного способу життя. З моменту проведення адреналектомії максимально зареєстроване підвищення АТ 160/100 мм рт. ст, для контролю тиску достатньо щоденного прийому фіксованої комбінації периндоприлу/індапаміду /амлодипіну 4/1,25/5 мг. В подальшому ступінь тяжкості наднирникової недостатності була рекласифікована в легкий, оскільки препарати ГКС щоденно не приймає. Пацієнтка проінструктована про можливість розвитку Аддісонового кризу на фоні інтеркурентних захворювань, стресу, значних оперативних втручань.

Висновки. 1. Резистентність до гіпотензивної терапії є показанням для комплексного дообстеження з метою виключення симптоматичних АГ, в тому числі ендокринних. 2. Післяопераційний період при лікуванні синдрому Іценко-Кушинга може супроводжуватись розвитком Аддісонового кризу, що потребує обов'язкового динамічного спостереження ендокринолога. 3. З метою зниження ризику розвитку Аддісонового кризу в післяопераційному періоді доцільне проведення передопераційної підготовки. 4. У разі підозри на гостру наднирникову недостатність рекомендовано негайно розпочати патогенетичну терапію, не очікуючи результати лабораторних обстежень (забір крові, на які проводиться до першого введення ГКС).